

RÓZSA UJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS RÓZSÁSZAT ÉS ÁTALÁNOS KERTÉSZET

KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

IV. évfolyam. — 1-ső szám.

Szerkeszti és kiadja:

Dr. Kaufmann Ernő, Pécs-Szabolcson.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, deczember, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: **évenként 2 frt, félévre 1 frt.** — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindenemü küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

☞ A német kiadás előfizetési árai ugyanazok.

PÉCSETT.

NYOMATOTT ENGEL LAJOS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1890.

Tartalom: Az évfordulóhoz. — A rózsák egy új osztályozásának vázlata. — Abbazia. A bengálrózsák szaporítása. — Scipion Cochet. — Kérdés. — Rosa moschata Herrm., var. grandiflora. — Le Vésuve. Mad. Olympia Terescenko. — Kiállítási hírek. — Egy új egyesület — Szállítási kedvezmények. — Czélszerű hordótalp. — Az éjjeli fagy beálltának előrejelzése. — Alvószemek védelme a hernyók ellen — Téliálló babéreszesny. — „Gubens Ehre“ ajánlatos megfaj. — Új őszibarack: „Clara Mayor.“ — Vörös répa: „Reine des noirs.“ — Aranysárga karóbab: „Perzsa sah.“ — Vanda Sanderiana. — Ampelopsis Veitchei. foliis purpureis. — Új rózsafajok. — Irodalmi szemle. — Színes műmelléklet: Scipion Cochet.

Az évfordulóhoz.

Midőn jelen alkalommal mélyen tisztelt olvasóinknak lapunk IV-ik évfolyamának első számát bemutatnánk, nem mulaszthatjuk el egyúttal őszinte köszönetünket ama páratlan fogadtatásért leróni, melyben vállalatunk három évi fennállása óta részesült. Csak eme hazafias pártfogásnak tudjuk be, hogy lapunk ma már jóformán kivivta magának szakirodalmunkban azon helyet, melyre keletkezésekor törekedett. Semminemű avatott vagy avatatlan befolyás sem volt képes kitűzött célunktól eltántorítani, vagy pedig hasábjainkon a személyeskedés meddő s mindenkor csak a tisztesség rovására alkalmazható vitáira provokálni. A lefolyt három év kelleleg megjelölte irányunkat: szigorú tárgyilagosságot követtünk s nincs is okunk ettől a jövőben eltérni. — Szaklapunk külső kiállítása, de különösen önálló színes műmellékleteink, vállalatunkat immár a külföld hasonló organumai mellé

emelték föl, míg belbecséről csupán csak annyit akarunk megjegyezni, hogy több eredeti közleményünk számos külföldi szaklaptól átvétetett. A német kiadás is megtette immár kötelességét: a **Rózsa Ujság** nem csak hazánkban, hanem Svéd-, Dán-, Angol-, Portugál-, Spanyol-, Francia-, Olasz-, Német- és Oroszországban, Svájcban s az Oceánon áthatolva Amerikában is tért hódított. Ez pedig nemzetünknek csakis tiszteletet szerezhet a külföld előtt. — Legfőbb törekvésünk ezen túl is oda fog irányulni, hogy a kivitt bizodalmat ne csak fenntartsuk, de sőt fokozzuk is; tisztelettel kérjük tehát a mélyen tisztelt olvasóközönséget lapunk további szívélyes támogatására.

Az összes közreműködők nevében

kiváló tisztelettel:

Dr. Kaufmann Ernő
szerkesztő-tulajdonos.

A rózsák egy új osztályozásának vázlata.

François Crépin tanártól, Brüsszel.
Angolból: Schenck M. bárónőtől.

A Rosa nem fajainak első osztályozási kísérlete 1818-ra esik. Az érdem ebben A. P. de Candolle-t illeti meg. Más beosztások egymásután: Lindley 1820, Thory

1820, Trattinick 1823, Seringe 1827, Wallroth 1828, Selbster 1832, T. Moore 1848, Koch K. 1869, Regel 1877, Backer 1885 és 89 és Focke 1889, által terjesztettek elő.

Részemről szintén előterjesztek egy osztályozási vázlatot, azonban korántsem azért, hogy azt tán minden tekintetben irányadónak tartsam, hanem inkább úgy vélekedem, hogy ez a rózsa nemet sokkal természetesebb alapokra fektetve osztja fel, semmint azt a többinél találjuk. Miután ezzel kiválólag a rózsatenyésztőkhoz fordulok, nem látom szükségesnek azon elvek és érvek bírálataba bocsátkozni, melyek ez osztályozási munkámnál befolyásoltak.

Rosa, Tournefort.

I. Csoport. — *Synstylae*, De Candolle.

Bibeszárak egymásközt összetapadva kiemelkedő oszlopocskát képeznek*) s a poródkkal egyenlő hosszúságúak, vagy csak valamivel rövidebbek. Kehelyszirmok virágzás után hátracsapódnak, lehullók, a külsők salangosak, ritkán épszerűek. Melléklevelek odanőttek, ritkán szabadok vagy csaknem szabadok, a felsők keskenyek. Lombozat a virágzó hajtásokon 3—5—7-leveles. Törzs kúszó, kapaszkodó vagy heverő. Tüskék sarlóalakúak, váltakozottan vagy párosan állók.

a. *R. microcarpa*, Lindley 1820. (R. indica, Linnaeus 1753.) — China.

R. Colletti, Crépin 1889. — Birmah.

b. *R. multiflora*, Thunberg 1781. (R. polyantha. Siebold et Zuccarini 1844 non hort.) — China, Japán, Corea, Formosa és Luzon szigetek.

R. luciae, Franck et Rochebr. 1871. — Japán, China.

R. Wichuriana, Crépin 1887. — Japán, China.

R. tunquinensis, Crépin 1887. — Tonkin, China.

c. *R. anemonaeflora*, Fortune 1847. — China.

R. Watsoniana, Crépin 1887. — Japán.

d. *R. setigera*, Mich. 1803. (R. rubifolia, R. Brown 1811.) Északamerika.

*) A rendszeren bezárt bibeszárak egynémely fajánál a bibeszárak esetleg a kehelycső torkolatából kis oszlopocská alakjában előrenyúlhatnak.

e. *R. phoenicia*, Boissier 1849. — Kiszásia, Abyssinia.

f. *R. moschata*, Herrm. 1762, Miller 1768. — Ázsia, Abyssinia.

R. sempervirens, Linn. 1753. — Európa, Északafrika.

R. arvensis, Huds. 1762. (R. sylvestris, Herrm. 1762.) — Európa.

Ezen csoport, mint tökéletesen természeti alapokra fektetett, hat alcsoportra osztható és számtalan, telten virító válfajokat szolgáltatott. — *R. multiflora* különösen csokorban álló fehér virágzata s fésűszerűleg mélyen hasogatott melléklevelei által válik ki. Több rózsaszínű válfaja van; az indica és semperflorens-fajokkal párosítva számos kerti alakot adott, melyek az illetéktelen *Polyantha* csoportnévvel jelöltek; e válfajok többször nyílóak.

R. luciae, mely a kertekben nemsokára fel fog merülni, mindenesetre a *R. multiflora* szerepét leszen hivatva viselni. — *R. Wichuriana*, néhány év óta behozva, lejtők és sziklák befuttatására fog szolgálni; szétterülő ágai mázosan fénylő lombozattal s középnagy fehér virágokkal borított apró hajtásokra oszlanak. — *R. anemonaeflora* telt virágokkal művelés alatt áll. Igen kívánatos volna, ha a Japánban nemrég felfedezett igen diszes, csodálatra méltó *R. Watsoniana* művelés alá vétetnék. — Az amerikaiak a *R. setigera*-ról, vagyis a prairie-rózsáról, néhány teltvirágú válfajjal rendelkeznek; a *multiflora*-, *indica*- és *semperflorens*-fajokkal párosítva bizonyára értékes korcsokat adna. Ily párosítások hihetőleg már történtek is.*) — A *R. moschata* telt válfajai több századon át tenyésztettek. A Noisette-rózsáról feltételeztetik, hogy az a *moschata*-nak valamelyik *indica*-fajjal történt keresztezéséből ered. Ha még meg nem történt, úgy a *R. moschata*-t keresztezni kellene a gallicá-val is. — *R. sempervirens* és *arvensis* több teltvirágú válfajt szolgáltatott. — A *R. microcarpa* Európában még nehezen műveltetett, bár a rózsászok

*) Geschwind Rudolf által Korponán, (Szerk.)

több figyelmet fordíthatnának rá; nagyon valószínű, hogy róla igen diszes válfajok lennének nyerhetőek, méltó versenytársai a *R. multiflora* kedvelt kerti alakjainak.

II. Csoport. — *Stylosae*, Crépin.

Bibeszárak összetapadva, könnyedén a korong fölé emelkedő oszlopocskát képeznek, sokkal rövidebbek mint a porodafonalak. Kehelyszirmok elvirítás után hátracsapódnak, lehullók, a legkülsőbbek sallangosak. Virágzat sokvirágú, keskeny vagy csak kissé kiszélesedett murvákkal. Melléklevelek odanőttek, a felsők keskenyek, vagy gyengén kiszélesedők. Lombzat a virágzó hajtásokon 5–7-leveles. Törzse kissé heverő; tüskéi sarlóalakuak, váltakozottan elhelyezettek.

R. stylosa, Desv. 1809. — Nyugoteurópa, Északafrika s valószínűleg Madeira.

Ez a csoport igen tökéletlenül van jellemezve s egy számtalan válfajjal bíró rózsára van alapítva, mely a *R. caninának* a *Synstylo*-csoport valamelyik fájával történt párosításából eredt állandó korcsaként tűnik fel. — Ez a rózsza a rózsatenyésztőre nézve semmi fontossággal sem bír.

III. Csoport. — *Indicae*, Thory.

Bibeszárak különválva, a korong fölé emelkednek, csaknem felényivel rövidebbek a porodaszáraknál. Kehelyszirmok az elvirítás után hátracsapódnak, a külsők sallangosak vagy épszerűek. Virágzat egyes, vagy többes; murvák keskenyek, kicsiny szétálló csúcsfülcében végződnek. A virágzó hajtások lombzata 3–5 levélből áll, ritkán 7-leveles. Törzsök rendszerint felegyenesedő vagy sudaras, tüskéi sarlóalakuak, váltakozottak.

R. indica, Lindley 1820 és mások. (Nem Linn.) — China.

R. semperflorens, Curtis 1794. (*R. diversifolia*, Vent 1799.) — China.

R. chinensis, Jacquin 1799. — China.

A kehelyszirmok virágzás utáni tartására s állandóságára nézve nem juthattam még biztos adatok birtokába.

Hogy a két typus: *R. indica* és *R. semperflorens* kifejezetten különböznek-e egymástól, avagy egy fajnak két válfaját képezik-e, oly kérdés, melyre megfelelni ezidő szerint képes nem vagyok. Álljon azonban a dolog e fajokkal bármiként, annyi bizonyos, hogy az *Indicae* csoport századunk kezdete óta igen gazdag sorozatát nyújtotta a kerti válfajoknak s ezek a régi gyűjteményeket tökéletesen átalakították: egy esemény, mely keletkezését ama körülménynek köszönheti, mely szerint e csoport alakjai vagy folytonosan, vagy ismételten virágoznak. Ez a képesség, mely hihetőleg e csoport fő jellemvonásának tekinthető, a chinai rózsák ősalakjánál már behozatala előtt is meg volt. — Többszörösen állítottott, hogy a *R. damascena* bizonyos válfajai folytonnyiló képességgel bírnak; itt azonban tekintetbe kell vennünk, hogy ez alakok második virágzása mesterséges tenyésztési eredmény és nem természetes jelenség. — Az *Indicae* csoport fajai, párosítva más csoportbeli fajokkal, igen gyakran szolgáltatottak folytonnyiló korcsalakokat. A *R. indica* és *semperflorens* azon korcsai, melyek a *R. gallicá*-val eszközölt párosításokból eredtek, egyetemlegesen felismerhetőek azon mirigyességtől, melyek a hajtásokon s egyebütt találhatók, míg az *Indicae* csoport törzsfajainál hiányoznak. — Az *indica-multiflora* korcsokat mellékleveleik alkotása teszi ismeretövé; ezek a fésű fogzatának megfelelőleg többé kevésbé mélyen hasogatottak. — *R. gigantea*, Collett 1888, hatalmas kúszó növéssel hihetőleg szintén az *Indicae*-csoportba lenne osztandó. Ismeretem e fajról még nem elégséges arra, hogy e pontban véglegesen megállapodhattam volna, ha azonban e faj mégis e csoportba osztatnék, úgy e csoport némi kiegészítést fogna szenvedni. Igen közel esik a föltevés, hogy: *Fortune's Double Jellow*, *Beauty of Glazenwood* név alatt is ismeretes rózsza, *Germaine de St. Pierre* által *Rosa amabilis*-nek elnevezve, csupán kerti alakja a *R. giganteának*.

IV. Csoport. — *Banksiae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak, tálcáik a maghon nyílása fölött egy ülő fejcskét képeznek. Kehelyszirmok épszélűek, virágzás után hátracsapódnak, lehullók. Virágzat ernyős, sokvirágu, igen kicsiny lehulló murvácskákkal. Melléklevelek szabadok, tör-alakuak, lehullók. Lombozat a virágzó hajtásokon 5—7-leveles. Törzsök kúszó, sarlóalaku, váltakozottan elhelyezett tuskékkal fegyverezve.

R. Banksiae, R. Brown 1811. — China.

A fehér- és halványsárga virágu *R. Banksiae* kerti művelés alatt áll; párosítva a *R. laevigata*-val, a *R. Fortuneana* Lindley név alatt ismeretes korcsalakot szolgáltatta.

V. Csoport. — *Gallicae*, Crépin.

(Div. Centifoliae, Lindl.)

Bibeszárak különválva, körülzároltak, tálcáik a maghon nyílása fölött fejcske alakjában ülnek. A magtok nyaka rövidebb, mint az azt borító hosszú szőrök. Kehelyszirmok elvirágzás után hátracsapódnak, hullékonyak, a külsők sallangosak. Virágzata egyvirágu, murvák nélkül; ritka esetben egy igen keskeny murvácska van jelen, a virágzat két- vagy többvirágu, az elsődleges nyél murvázott. Melléklevelek odanőttek, a felsők nem szélesednek ki. Lombozat a virágzó hajtásokon 3—5-leveles. Törzsök felegyenesedő, közönségesen sarlóalaku váltakozó tuskékkal melyek közt mirigyes vagy mirigytelen serték foglalnak helyet.

R. Gallica, Linn. 1753. (*R. centifolia* Linn., *R. muscosa* Miller.) — Európa, Kisázsia.

A legrégebb idő óta művelve, ez a rózsza számtalan oly kerti válfajoknak lett kutforrásává, melyek gyűjteményünknek egyik legszebb csoportját képezik. Az *Indicae* csoport alakjaival keresztezve, nagymennyiségű többször nyíló s másféle korcsalakokat hozott létre. A természetben a *R. gallica* önkénytelen kereszteződik a *R. arvensis*-el s a *Caninae* csoport több fajával. Sok szerző által a *R. damascena*, Miller 1768, önálló

typusnak tartatik s ezen csoportba soroztatik; azonban igen valószínű, hogy ez a rózsza a *R. gallica*-nak egy oly korcsalakja, mely eredetét a *Caninae* csoport valamelyik fajával létrejött keresztezésének köszönheti. — *R. alba*, Linnaeus 1753, szintén hasonló eredetűnek látszik lenni. — *R. francofurtana*, Münch. 1770, (*R. turbinata*, Aiton 1811) némely szerzőtől a *Gallicae* csoporthoz számítva, egy ismeretlen eredetű korcsalak, a *gallica*-tól azonban határozottan különbözik.

VI. Csoport. — *Caninae*, Crépin.

(Csp. Cynorrhodon plur. auct.)

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a maghon nyílása fölött fejcskét képezve ülnek. Kehelyszirmok virágzás után hátracsapódnak, lehullók, vagy pedig az érett gyümölcsön felmeredők, félig állandók, a külsők sallangosak, kiszélesedett függelékekkel, igen ritkán épszélűek. Virágzat közönségesen többvirágu, az elsődleges virágnyélen többé kevésbé kiszélesedett murvakkal. Melléklevelek odanőttek, a felsők többé kevésbé kiszélesednek. A virágzó hajtások lombozata 5—7-leveles, igen ritkán 9-leveles. Törzsök felegyenesedő, tuskéi sarlóalakuak vagy megörbültek, igen kivételesen egyenesek, váltakozók, ritkán mirigyes sertékkal keverve.

a. *R. canina*, Linnaeus 1753. — Európa, Északafrika, Nyugatázsia.

b. *R. ferruginea*, Vill. 1779. (*R. rubrifolia*, Vill. 1789.) — Európa. (Hegységek.)

c. *R. rubiginosa*, Linnaeus 1767. — Európa, Északafrika, Nyugatázsia.

R. glutinosa, Siebthorp és Schmith 1806. — DélEurópa, Nyugatázsia.

R. micrantha, Sm. 1812. — Európa, Északafrika.

R. agrestis, Savi 1798. (*R. sepium*, Thuill. 1799.) — Európa

d. *R. tomentosa*, Sm. 1800. — Európa, Nyugatázsia.

e. *R. villosa*, Linnaeus 1753. (*R. pomifera*, Herrm. 1762; *R. mollis*, Sm. 1812.) — Európa, Nyugatázsia.

? *R. Heckeliana*, Tratt. 1823. — Dél-európa, Kisázsia.

f. *R. elymaitica*, Boissier et Haussk. 1872. — Persia.

g. *R. Jundzilli*, Bess. 1816. (R. trachyphylla, Rau 1816.) — Európa, Kisázsia.

Ezen csoport 7 alcsoportra osztható. — A *R. Heckeliana* valódi rendszertani helyzete még nincsen végérvényesen megállapítva. — *R. rubiginosa*, *tomentosa* és *villosa*, néhány teltvirágú válfajjal rendelkeznek. — *R. ferruginea*, igen diszes lombozata miatt a ligetekben volna alkalmazandó. — *R. Jundzilli*, a *R. gallica* némely ismertető jelét magán hordva, a rózsatenyésztők által eddig semmi figyelemre sem lett méltatva, bár róla tenyésztés által hihetőleg igen szép, könnyen felnyíló alakokat lehetne nyerni.

VII. Csoport. — *Carolinac*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a gyümölcs nyílása felett ülő fejet képeznek. Petefészkek kizárólag a gyümölcsüreg alapjához rögzítettek. Kehelyszirmok a gyümölcsön kiterülők, vagy felmeredők, lehullók, a külsők épszerűek vagy sallangosak, felmeredő, de ki nem szélesedő függelékekkel. Virágzat közönségesen sokvirágú, kiszélesedett vagy keskeny, murvával az elsődleges virágnyélen. Melléklevelek odanőttek, a felsők keskenyek, ritkábban kiszélesedők. A virágzó hajtások lombozata 5—7—9-leveles. Törzsök felegyenesedő; tüskék egyenesek, ritkábban sarlóalakuak, párosával elhelyezve, néha sertékkal keverve, ritkán valamennyi többé kevésbé sertenemű, egyenes, számos és váltakozó.

R. carolina, Linnaeus 1753. — Észak-amerika.

R. humilis, Marsh. 1785. (R. parviflora Ehrh. 1789.) — Északamerika.

R. foliolosa, Nuttall 1840. — Északamerika.

R. lucida, Ehrh. 1789. — Északamerika.

R. nitida, Wild. 1809. — Északamerika.

VIII. Csoport. — *Cinnamomeae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a gyümölcs nyílása fölött egy fej

alakjában ülnek. A petefészkek tapadási helye az alaphoz nőve. Kehelyszirmok épszerűek, virágzás után felmeredők, állandók, a gyümölcsöt koronázzák. Virágzata közönségesen többvirágú, többé-kevésbé kiszélesedett murvával az elsődleges virágnyélen. Melléklevelek odanőttek, a felsők többé-kevésbé kiszélesednek. A virágzó hajtások lombozata 5—7-leveles. Törzsök sudaras; tüskéi egyenesek, ritkán sarlóalakuak, rendszerint párosával állók, sertékkal keverték, vagy nem keverték; máskor számosak, egyenesek, többé-kevésbé serteneműek, ritkán hiányoznak.

R. cinnamomea, Linnaeus 1762. — Európa, Északázsia.

R. daurica, Pallas 1788. — Északázsia.

R. nutkana, Presl 1851. — Északamerika.

R. pisocarpa, A. Gray 1872. (R. Woodsii, Lindley 1820.) — Északamerika.

R. rugosa, Thunberg 1784. — Ázsia.

R. californica, Cham. et Schlecht 1827. — Északamerika.

R. laxa, Retz. 1803. — Északázsia.

R. Beggeriana, Schrenk 1841. (R. anserinaefolia, Boissier 1845.) — Ázsia.

R. Alberti, Regel 1883. — Ázsia.

R. gymnocarpa, Nuttall 1840. — Északamerika.

R. macrophylla, Lindley 1820. — Ázsia.

R. Webbiana, Wall. 1839. — Ázsia.

R. blanda, Aiton 1789. (R. virginiana, Miller 1768.) — Északamerika.

R. acicularis, Lindley 1820. — Észak-európa, Északázsia, Északamerika.

R. alpina, Linnaeus 1762. — Európa.

Ez a gazdag csoport számos alcsoportra osztható fel, tartózkodom azonban felőle e helyen további megjegyzéseket tenni.

R. cinnamomea teltvirágú válfajokban már több évszázadon keresztül művelés alatt áll. (R. foecundissima, Münch.) — *R. rugosa* most kezd nagyobb értékű művelésben részesülni. Lombozatát és terjedelmes virágpártáját tekintve, egyike a legpompásabb törzsalakoknak. Már telt válfajokat is nyertünk róla. Az India és más csoportok fajjaival igen jó eredménnyel kereszteztetett.

IV. Csoport. — *Banksiae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak, tálcáik a maghon nyílása fölött egy ülő fejceskét képeznek. Kehelyszirmok épszélűek, virágzás után hátracsapódnak, lehullók. Virágzat ernyős, sokvirágu, igen kicsiny lehulló murvácskával. Melléklevelek szabadok, tör-alakuak, lehullók. Lombozat a virágzó hajtásokon 5—7-leveles. Törzsök kúszó, sarlóalaku, váltakozottan elhelyezett tüskékkel fegyverezve.

R. Banksiae, R. Brown 1811. — China.

A fehér- és halványsárga virágu *R. Banksiae* kerti művelés alatt áll; párosítva a *R. laevigata*-val, a *R. Fortuneana* Lindley név alatt ismeretes korcsalakot szolgáltatta.

V. Csoport. — *Gallicae*, Crépin.

(Div. Centifoliae, Lindl.)

Bibeszárak különválva, körülzároltak, tálcáik a maghon nyílása fölött fejceske alakjában ülnek. A magtok nyaka rövidebb, mint az azt borító hosszú szőrök. Kehelyszirmok elvirágzás után hátracsapódnak, hullékonyak, a külsők sallangosak. Virágzata egyvirágu, murvák nélkül; ritka esetben egy igen keskeny murvácska van jelen, a virágzat két- vagy többvirágu, az elsődleges nyél murvázott. Melléklevelek odanőttek, a felsők nem szélesednek ki. Lombozat a virágzó hajtásokon 3—5-leveles. Törzsök felegyenesedő, közönségesen sarlóalaku váltakozó tüskékkel melyek közt mirigyes vagy mirigytelen serték foglalnak helyet.

R. Gallica, Linn. 1753. (*R. centifolia* Linn., *R. muscosa* Miller.) — Európa, Kisázsia.

A legrégebb idő óta művelve, ez a rózsza számtalan oly kerti válfajoknak lett kuforrásává, melyek gyűjteményünknek egyik legszebb csoportját képezik. Az *Indicae* csoport alakjaival keresztezve, nagymennyiségű többször nyíló s másféle korcsalakokat hozott létre. A természetben a *R. gallica* önkénytelen kereszteződik a *R. arvensis*-el s a *Caninae* csoport több fajával. Sok szerző által a *R. damascena*, Miller 1768, önálló

typusnak tartatik s ezen csoportba soroztatik; azonban igen valószínű, hogy ez a rózsza a *R. gallica*-nak egy oly korcsalakja, mely eredetét a *Caninae* csoport valamelyik fajával létrejött keresztezésének köszönheti. — *R. alba*, Linnaeus 1753, szintén hasonló eredetűnek látszik lenni. — *R. francofurtana*, Münch. 1770, (*R. turbinata*, Aiton 1811) némely szerzőtől a *Gallicae* csoporthoz számítva, egy ismeretlen eredetű korcsalak, a *gallica*-tól azonban határozottan különbözik.

VI. Csoport. — *Caninae*, Crépin.

(Csup. Cynorrhodon plur. auct.)

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a maghon nyílása fölött fejceskét képezve ülnek. Kehelyszirmok virágzás után hátracsapódnak, lehullók, vagy pedig az érett gyümölcsön felmeredők, félig állandók, a külsők sallangosak, kiszélesedett függelékekkel, igen ritkán épszélűek. Virágzat közönségesen többvirágu, az elsődleges virágnyélen többé kevésbé kiszélesedett murvakkal. Melléklevelek odanőttek, a felsők többé kevésbé kiszélesednek. A virágzó hajtások lombozata 5—7-leveles, igen ritkán 9-leveles. Törzsök felegyenesedő, tüskéi sarlóalakuak vagy megörbültek, igen kivételesen egyenesek, váltakozók, ritkán mirigyes sertékkel keverve.

a. *R. canina*, Linnaeus 1753. — Európa, Északafrika. Nyugotázsia.

b. *R. ferruginea*, Vill. 1779. (*R. rubrifolia*, Vill. 1789.) — Európa. (Hegyegek.)

c. *R. rubiginosa*, Linnaeus 1767. — Európa, Északafrika, Nyugotázsia.

R. glutinosa, Siebthorp és Schmith 1806. — DélEurópa, Nyugotázsia.

R. micrantha, Sm. 1812. — Európa, Északafrika.

R. agrestis, Savi 1798. (*R. sepium*, Thuill. 1799.) — Európa

d. *R. tomentosa*, Sm. 1800. — Európa, Nyugotázsia.

e. *R. villosa*, Linnaeus 1753. (*R. pomifera*, Herrm. 1762; *R. mollis*, Sm. 1812.) — Európa, Nyugotázsia.

? *R. Heckeliana*, Tratt. 1823. — Dél-európa, Kisázsia.

f. *R. elymaitica*, Boissier et Haussk. 1872. — Persia.

g. *R. Jundzilli*, Bess. 1816. (R. trachyphylla, Rau 1816.) — Európa, Kisázsia.

Ezen csoport 7 alcsoportra osztható. — A *R. Heckeliana* valódi rendszertani helyzete még nincsen végérvényesen megállapítva. — *R. rubiginosa*, *tomentosa* és *villosa*, néhány teltvirágú válfajjal rendelkeznek. — *R. ferruginea*, igen diszes lombozata miatt a ligetekben volna alkalmazandó. — *R. Jundzilli*, a *R. gallica* némely ismertető jelét magán hordva, a rózsatenyésztők által eddig semmi figyelemre sem lett méltatva, bár róla tenyésztés által hihetőleg igen szép, könnyen felnyíló alakokat lehetne nyerni.

VII. Csoport. — *Carolinae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzáróltak; tálcáik a gyümölcs nyílása felett ülő fejet képeznek. Petefészkek kizárólag a gyümölcsüreg alapjához rögzítettek. Kehelyszirmok a gyümölcsön kiterülők, vagy felmeredők, lehullók, a külsők épszélűek vagy sallangosak, felmeredő, de ki nem szélesedő függelékekkel. Virágzat közönségesen sokvirágú, kiszélesedett vagy keskeny murvával az elsődleges virágnyélen. Melléklevelek odanőttek, a felsők keskenyek, ritkábban kiszélesedők. A virágzó hajtások lombozata 5—7—9-leveles. Törzsök felegyenesedő; tüskék egyenesek, ritkábban sarlóalakúak, párosával elhelyezve, néha sertékkal keverve, ritkán valamennyi többé kevésbé sertenemű, egyenes, számos és váltakozó.

R. carolina, Linnaeus 1753. — Észak-amerika.

R. humilis, Marsh. 1785. (R. parviflora Ehrh. 1789.) — Északamerika.

R. foliolosa, Nuttall 1840. — Északamerika.

R. lucida, Ehrh. 1789. — Északamerika.

R. nitida, Wild. 1809. — Északamerika.

VIII. Csoport. — *Cinnamomeae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzáróltak; tálcáik a gyümölcs nyílása fölött egy fej

alakjában ülnek. A petefészkek tapadási helye az alaphoz nőve. Kehelyszirmok épszélűek, virágzás után felmeredők, állandók, a gyümölcsöt koronázzák. Virágzata közönségesen többvirágú, többé-kevésbé kiszélesedett murvával az elsődleges virágnyélen. Melléklevelek odanőttek, a felsők többé-kevésbé kiszélesednek. A virágzó hajtások lombozata 5—7-leveles. Törzsök sudaras; tüskéi egyenesek, ritkán sarlóalakúak, rendszerint párosával állók, sertékkal keverték, vagy nem keverték; máskor számosak, egyenesek, többé-kevésbé serteneműek, ritkán hiányoznak.

R. cinnamomea, Linnaeus 1762. — Európa, Északázsia.

R. davorica, Pallas 1788. — Északázsia.

R. nutkana, Presl 1851. — Északamerika.

R. pisocarpa, A. Gray 1872. (R. Woodsi, Lindley 1820.) — Északamerika.

R. rugosa, Thunberg 1784. — Ázsia.

R. californica, Cham. et Schlecht 1827. — Északamerika.

R. laxa, Retz. 1803. — Északázsia.

R. Beggeriana, Schrenk 1841. (R. anserinaefolia, Boissier 1845.) — Ázsia.

R. Alberti, Regel 1883. — Ázsia.

R. gymnocarpa, Nuttall 1840. — Észak-amerika.

R. macrophylla, Lindley 1820. — Ázsia.

R. Webbiana, Wall. 1839. — Ázsia.

R. blanda, Aiton 1789. (R. virginiana, Miller 1768.) — Északamerika.

R. acicularis, Lindley 1820. — Észak-európa, Északázsia, Északamerika.

R. alpina, Linnaeus 1762. — Európa.

Ez a gazdag csoport számos alcsoportra osztható fel, tartózkodom azonban felőle e helyen további megjegyzéseket tenni.

R. cinnamomea teltvirágú válfajokban már több évszázadon keresztül művelés alatt áll. (R. foecundissima, Münch.) — *R. rugosa* most kezd nagyobb mértékű művelésben részesülni. Lombozatát és terjedelmes virágpártáját tekintve, egyike a legpompásabb törzsalakoknak. Már telt válfajokat is nyertünk róla. Az *Indicae* és más csoportok fajaival igen jó eredménnyel kereszteztetett.

A *R. multiflorá*-val keresztezve, létrehozta a Siebold által leírt *R. Iwará*-t. Nagyon is lehetséges, hogy a *R. kamtschatica*, Vent. 1799, csupán csak válfaja e rózsának.) — Turkesztán kerteiben a *R. Beggeria* nének egy teltvirágu válfaja tenyésztetik. — Thibetben a *R. Webbia*na telt virágokkal találtatott fel. — A *R. alpina* számunkra több teltvirágu válfajt szolgáltatott; — keresztezve az *Indicae* csoport egynémely fajával, ama korcsokat származtatta, melyek *Boursault*-rózsa név alatt ismeretesek. — E csoport némely faja a rózsatenyésztők által hihetőleg rövid idő alatt nagyobb méltatásban fog részesülni s gyűjteményünk ez által egykoron jó válfajokkal fog szaporodni.

IX. Csoport. — *Pimpinellifoliae*, De Candolle.

Bibeszárak különválva, körülzároltak, tálcáik a maghon nyiladéka felett egy üő fejet képeznek. Kehelyszirmok épszélűek, elvirágzás után felmeredők. állandók, az érett gyümölcsöt koronázzák. Virágzat egyvirágu, (igen ritkán esetlegesen többvirágu); virágnyel murvák nélkül. Melléklevelek odanőttek, a felsők keskenyek, hirtelen kiszélesedő szétálló csucokban végződnek. A távolálló lombzat a virágzó hajtásokon többnyire 9-leveles. Törzsök felmeredő, tüskéi egyenesek, változók, sertékkal keverték vagy egyfélék.

R. pimpinellifolia. Linnaeus 1762. (*R. spinosissima*, Linn. 1753.) — Európa, Ázsia.

R. xanthina, Lindley 18:0. (*R. platyacantha*, Schrenk; *R. Ecae*, Aitchison 1880.) — Ázsia.

A *R. pimpinellifolia* már számos teltvirágu válfajt szolgáltatott; úgy látszik, hogy a *R. luteá*-val kereszteztetett s igen valószínű, hogy e keresztezésből egy sárga virágu rózsza keletkezett, mely e két jellegfaj közt a középalakot vette fel. Vad állapo-

tában igen könnyen kereszteződik természetes uton a *R. alpina*, *canina*, *rubiginosa* s hihetőleg a *tomentosa* és *villosa* rózsafajokkal. — A sárgavirágu *R. xanthina* egy telten viritó alakja Chinában művelés alatt áll.

X. Csoport. — *Luteae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a magtok nyiladéka fölött egy üő fejet képeznek; a gyümölcs torkolata nemes szőrkoronába van rejtve. Kehelyszirmok elvirágzás után felmerednek, állandók, a gyümölcsöt koronázzák, a külsők sallangosak, felálló, ki nem szélesedő függelékkel. Virágzat egyvirágu; a virágnyel murvák nélkül; máskor sokvirágu, az elsődleges virágnyel murvák nélkül. Melléklevelek odanőttek, a felsők többé vagy kevésbé keskenyek, kiszélesedő szétálló csucokban végződnek. Lombzata a virágzó hajtásokon 5--7-leveles. Törzsök felmeredő; tüskéi egyenesek, vagy sarlóalakulag meghajlottak, változók, mirigyekkel és mirigyes sertékkal keverve, vagy pedig csak egyfélék.

R. lutea, Miller 1768. (*R. Eglantheria*, Linn. 1753; *R. foetida*, Herrm. 1762.) — Nyugatázsia.

R. sulphurea, Aiton 1789. (*R. hemisphaerica*, Herrm. 1762.) — Nyugatázsia.

R. lutea egyszerű virágokkal, több évszázad óta műveltetik; teltvirágu válfaja csak rövid idővel ezelőtt hozatott be a kertekbe; *R. punicea* Miller, ennek csupán egyszerű válfaja. — A *R. sulphurea* teltvirágu alakjának kerti művelése több századra vihető vissza. Vad alakja (*R. Rapini*, Boissier et Balansa 1859.) ujabban fődőztetett fel.

XI. Csoport. — *Sericeae*, Crépin.

Virágok négyszirmuak; bibeszárak különválva, előrenyulók, oly hosszúak, mint a porodafonalak. A magtok torkolata szőrözött közé rejtett. Kehelyszirmok épszélűek, elvirágzás után felmerednek, állandók, a gyümölcsöt koronázzák. Virágzat egyvirágu; virágkocsány murvátlan. Melléklevelek odanőttek, a felsők igen keskenyek, igen erősen

A botanikus alakok közt az *Indicae* csoport fajain kívül ez a rózsza bir csupán azon képességgel, hogy virágzatát egy meleg évszakra át többször megújítja, mely körülményre a szerző e helyen nem fordított figyelmet. (Szerk.)

kiszélesedett csucsokkal. Lombozat a virágzó hajtásokon közönségesen 9-leveles. Törzsök felegyenesedő; tüskék egyenesek, rendszerint párosak, vagy egyfélék, vagy pedig sertékkal keverték.

R. Sericea, Lindley 1820. — Ázsia.

Ez a rózsza, mely különösen négy virágzirma által üt el a többitől, a rózsatenyésztők figyelmét eddig úgy látszik kikerülte.

XII. Csoport. — *Minutifoliae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcák a maghon nyiladéka felett ülő fejcskét képeznek. Kehelyszirmok elvirágzás után felmerednek, a gyümölcsöt koronázzák, állandók, a külsők sallangosak, kiszélesedett függelékekkel. Virágzat egyvirágú, virágkocsány murvák nélkül. Melléklevelek odanőttek, igen nagyon kiszélesedett és szétálló csucsban végződnek. Lombozat a virágzó hajtásokon 5—7-leveles; a levelek behasítottak. Törzsök felfelé növe, tüskék karesúak, egyenesek, váltakozók, több-kevesebb sertékkal keverve.

R. minutifolia, Engelmann 1882. — California.

Ez a faj igen kiváló jellemvonásokkal bír: levelei igen kicsinyek s miként azt a többi fajoknál találjuk, nem fűrészeltek, hanem mélyen hasogatottak. Tenyésztéséhez igen meleg égélj kívánatik s így nem is valószínű, hogy az északi vidékeken előnyösen lehetne tenyészteni.

XIII. Csoport. — *Bracteatae*, Thory.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a magtok nyílása fölött ülő fejcskét képeznek; gyümölcskorong széles; porodái rendkívül számosak. Kehelyszirmok épszelűek, az elvirágzás után hátracsapódnak. Virágzata sokvirágú, széles behasogatott murvakkal a virágkocsányon. Melléklevelek könnyedén odanőttek, mélyen fogazottak. Lombozat a virágzó hajtásokon többnyire 9-leveles. Törzsök kúszó; a tüskék sarlóalakuak vagy egyenesek, közönségesen párosak, vagy csak egyfélék, vagy pedig sertékkal keverték.

R. bracteata, Wendland. 1797. — China, Formosa.

R. clinophylla, Thory, 1817. (*R. involucrata*, Roxburgh 1820.) — India, különösen a Ganges medrei.

R. bracteata, a *R. moschatá*-val keresztezve, egy teltvirágú kúszó korcsalakot adott, mely gyakran *R. bracteata* helytelen elnevezés alatt vétetik művelés alá. Ellenben *R. clinophylla*, keresztezve a *R. moschatá*-val, a Lindley által leirt *R. Lyellii*-t szolgáltatta.

XIV. Csoport. — *Laevigatae*, Thory.

(Sect. *Sinicae*, Crépin olim.)

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcáik a magtok nyiladéka fölött egy ülő fejcskét képeznek. Gyümölcskorong széles; porodák igen számosak. Kehelyszirmok épszelűek, elvirágzás után felmeredők, állandók, a gyümölcsöt koronázzák. Virágzat egyvirágú, a virágkocsány murvás. Melléklevelek rövidek, odanőttek, vagy csaknem szabadok, végre lehullanak. Lombozat 3-leveles, néha esetlegesen 5-leveles. Törzsök hosszú növésű, visszafelé hajló; tüskék sarlóalakuak, váltakozottak, vagy egyfélék, vagy pedig sertékkal keverték.

R. laevigata, Mich. 1803. (*R. sinica*, Auct. — China, Japán, Formosa.

Ez az igen nagy és rendkívül szép rózsza, a földgömb több pontján, mint pl. a Jöreménység-fokon, Teneriffában, Madeirában s Amerika egyes vidékein szintén feltalálható. Igen sok fajazonos elnevezése van. Japánból csak nemrégiben *R. camellia* név alatt hozatott be. A *R. Banksia*-val keresztezve, a már említett *R. Fortuneana*-hozta létre.

XV. Csoport. — *Microphyllae*, Crépin.

Bibeszárak különválva, körülzároltak; tálcák a maghon nyiladéka fölött egy ülő fejcskét képeznek. Petefészkek kizárólag a gyümölcsüreg alapjához rögzítve; gyümölcskorong széles; porodák számosak. Kehelyszirmok elvirágzás után fölfelé merednek, állandók, a gyümölcsöt koronázzák, a külsők

sallangosak. Virágzat közönségesen sokvirágú, apró, csakhamar lehulló murvácskával. Melléklevelek igen keskenyek, áralku szétágazó csucsokkal. Lombozat a virágzó hajtásokon 11—13—15-leveles. Törzsök felfelé törekvő; tüskék egyenesek, többnyire párosával állók.

R. microphylla, Roxburgh 1820. — China, Japán.

Rendkívül jellegzetes rózsafaj s már teltvirágú kerti válfajokat is szolgáltatott.

Abbazia,

1890. április hó 2-án.

A személyvonat tegnap erős fékezés mellett vitt bennünket a magyar államvasutak rémségesen kanyargó, de szilárd alapra épített vonalán a Karszthegység kietlen sziklás nyugoti lejtőjén Fiume felé, hova este 7 órakor meg is érkezünk. Má délelőtt az első helyi gőzössel, mely az Adamich-mólóról volt indulandó, Abbazia, a déli vaspálya társaság tulajdonát képező klimatikus gyógyhelyre rándultam át. Azon látvány, melyet nekünk eme rövid, alig 40 perczet igénylő tengeri utazás nyújt, jóval felette áll mind ama képzeleteknek, melyeket magunknak az annyi beszéd tárgyát képező s Dr. Kenedi Gézáról oly szépen megírt Quarneróról egyáltalán alkotni tudunk. Láttam már a tengert Trieste*) környékéről is, azonban Fiuméből vagy Abbaziából tekintve, ezt a tengert még sem találtam oly kietlen vadnak, mivel itt az Adria két leghatalmasabb szigete: Veglia és Cherso, a végtelen vízsvatagot elrejtik, mi által a Quarnero sokkal barátságosabb, otthonosabb jelleget ölt. Abbaziából tekintve e vidéket, délirányban rendkívül gyönyörű tájkép merül fel a szemlélőnek; az ujoncz nem is hagyja el egyhamar elfoglalt álláspontját, ha mindjárt bőrrönddel is a kezében. Messze a távolban délirányban, a fehér Vellebiták körvonalai tűnnek elő; tovább fölfelé a hatalmas

Kapella veszi kezdetét; különféleképpen idomult, többnyire kopasz sziklacsúcsain itt-ott még jókora területeken hever a hó. A horvátországi Karszthegység e leghatalmasabb részének lábánál fekszik a magyar kikötőváros Fiume, a magyar államnak valóságos gyöngye. Még mintegy 20 évvel ezelőtt alig méltatva valamire, ma idősebb testvérének Trieste-nek komoly vetélytársává lett. Nagyszabású, pazarul berendezett kikötőjében általában 200 hajó szokott horgonyozni s ezek közt nem csekély számban fordulnak elő távoli tartományok legnagyobb gőzösei sem. Fiuméből a tengerpart mentében egy igen szép és jó karban tartott országúton is el lehet jutni Abbaziába, azonban az ilyen tengelyen való utazás több időt, több kiadást és némi kellemetlenséget is szokott okozni, ez oknál fogva közönségesen a fiumei Sverljuga & Comp. cég helyi gőzhajója vétetik igénybe, mely legőször is a már osztrák területen fekvő régi olasz városkát: Volosca érinti. E kies fekvésű városkának egyik, a prelucai kőbányák felé fekvő nyaralójában lehelte ki nemes lelkét nagy hazánkfia: Gróf Andrássy Gyula. — Miután e város környéke s közelsége Abbaziához előttem már régebben ismeretes volt, már itt kiszálltam a hajóból. A turistának szintén ajánlhatom, hogy már Volosában lépjen partra, miután esetleges podgyászait későbbben Abbaziában is elhozhatja a hajóról. — A kis kikötőből azonnal a merdek lejtőre épült városkába jutunk. Az utcák itt olasz módra, toronymagasságu házak közé szorítva rendkívül szűkek, rendetlenül kanyargósak, meglehetősen tisztátalanok s szerfelett lejtősek; számtalan kezdetleges lépcsőn kell felbaktatnunk, míg a sima hófehér széles országutra érünk, hol azonban az épületek már korszerűbb alakot öltének; északra a hegy tövében láthatjuk az itt tisztán római kotholikus olasz népnek csinos kéttornyu templomát. Az országúton most balra, nyugotnak fordulunk s alig érünk ki a városból, balról az osztrák turista-egylet táblája ötlük szemünkbe a felirattal: »Abgang

*) „Trieste,“ helyes olasz írásmód.

zum Schülerweg. (Lemenet a Schülerutra.) Ez a széles, kényelmes gyalogut, egészség-tani szempontból az abbaziai klimatikus gyógy-területnek egyik fénypontját képezi; alig másfél méternyire a tenger színe fölött, nagy kanyarulatokban húzódik közvetlenül a tenger mellett ez istenáldotta vidék szívébe, a déli vaspálya-társaság gyógyligetébe, Abbazia központjába. Voloscából Abbaziát a Schüler-uton mintegy 20 percz alatt lehet elérni; én ez uthoz 40 pecznyi időt vettem; élvezni óhajtottam a vidék kellemeit negyedszeri itt-létem daczára is. Jobboldalt számos, többnyire még épülő félben levő nyaraló, lép-ten-nyomon babér- és pittosporum-bokraival, a háttérben a hatalmas Monte Magiore méltóságáteljesen felemelkedő alakja, baloldalt az itt rendesen csak mérsékelt mozgásban levő tiszta azurkék tenger, melynek láttára még a legkonokabb istentagadó is el-érzékenyül, különösen ha sorsa a szárazföld vizszegény belsejéhez kötötte. Többnyire mindkétnembeli halavány, a lét keserű küzdelmében, vagy talán a földi gyönyörűségek tulságos élvezetében mélyen megrongált arc-zokkal találkoztam. Ezek részint nehézkes lépésű sétálás közt, részint az e célra alkal-mazott, itt-ott a nap heve ellen védősátorral ellátott padokon ülve keresték elveszített földi kincsüket: az egészségét. Hivatásom ama meggyőződésemet kifejezésére jogosít fel, hogy az itten időző szenvedő emberiség, kibontakozva a világ zajából, ja-varészen meg is fogja találni az elveszett kincset, hogy azután újra birtokába jutva gondosabban megőrizze azt. — Végre egye-düli célom központjába, a paradicsomi ékes-ségű gyógyligetbe jutottam. Simonsky főkertész ur irányomban különösen előzé-keny volt; csakhamar meg kellett győződ-nöm, hogy egy minden tekintetben nyilt-szívü szakemberrel van dolgom, kinél a szí-vélyesség és szakértelem hatalmasan verse-nyeznek egymással; a déli vaspálya-társaság-nak tehát csakis szerencsét kívánhatok fiatal főkertészéhez. Megkezdjük tehát kertészeti szemleutunkat.

Mindenek előtt Simonsky ur kijelen-tette, hogy mindazon szabadföldi növények, melyekkel körutunkban találkozni fogunk, té-len át soha takarva nem lesznek. A téli ta-karás tehát itt ismeretlen s az a nyomatek, melynek kíséretében Simonsky ur ezt velem közölte, eleintén némileg feltűnő volt előttem, mig későbben óriási jelentősége felől kellett meggyőződnöm: Abbazia éghajlata még a Camelliák takaratlan áttelelését is lehetővé teszi! — Nagy mondás, de bebizonyított tény, mely csodálkozásomat nagy mértékben föl-keltette. — Legelőször is a terjedelmes vi-rágházba léptünk. A tulajdonképeni hajtatas itt csupán a nagyobb mennyiségben s mindig edényekben tenyésztett Azaleákra vonatkozik, miután az óriási terjedelmü Stefánia-fogadó pompás előcsarnoka e virágokkal diszítettik fel; ennek megfelelőleg a melegház hideg-, mérsékelt- és meleg osztályokból áll. Más-különbén a melegház csupán a liget számára szánt disznövények és virágok szaporítására szolgál. A magastörzsü rózsák szemzését Si-monsky ur a F o r k e r t-féle szemzésnek számba alig vehető módosítával szokta vég-hezvínni; mindenesetre sokkal czélszerűbb el-járás, mint az annyira divatosá vált haszon-talan háromszöges ojtás. A paizsocskák ki-vétel nélkül mind jól oda voltak növe az alanyokhoz s már csaknem teljesen be vol-tak a sebek hegedve, a nemes hajtások pe-dig már 20—30 cm. magasságot értek el. E növényház hideg osztályában számos, többnyire óriási fejlettségű gyönyörű edénypál-mák voltak elraktározva; e disznövények a gyógytermek ünnepi feldisztítésére szolgál-nak. A növényház előtt, ezzel párhuzamos irányban, (kelet-nyugot) két, 10 m. hosszú üvegfödeles verem van a földbe építve. Itt mindama növények vannak felhalmozva s elő-kulturába véve, melyek későbben a liget sza-badföldjébe ültettetnek; számos finomabb ró-zsafajokon kívül itt különösen a szőnyegcso-portokhoz szánt diszfüveket találjuk. Ezen ér-dekes kertészeti műhely megtekintése után a szabadban tenyésztett rózsák szemléletére ke-rült a sor. (Folyt. következik.)

A bengálrózsák szaporítása.

Moenich Károlytól, Sz.-Fehérvár.

A gazdag virágzatuk és sokféle alkalmazhatóságuk által oly kedvelté vált bengálrózsák szaporítása dugványok által történik, melyek folytonosan a napnak kitéve és nedvesen tartva, könnyen megerednek és szépen fejlődnek.

Tavaszzal az anyatórnek nyesésekor, a hosszabb hajtásokat lehajtjuk és kampókkal leszoritjuk, hogy ez által a szemek gyorsabb és tömegesebb kihajtását elősegítsük. Mihegyest az új hajtások 5—6 cmt. hosszúságot értek és alsó részletük fája megérett, azonnal alkalmasak a szaporításra. Ezen új hajtásokat közvetlenül kiindulási helyükön levagdadjuk, leveleiket részben megcsontítjuk s egy még valamelyest meleg ágyba dugdossuk, melynek földfelületét egy réteg tiszta kimosott folyóhomokkal behintjük. Mint-hogy ezen dugványos melegálynak lehetőleg közel az ablakok alatt kell feküdnie, a dugványok erős napos időben beárnyékolandók s gyakori locsolás által a melegágynban folytonosan páraszerű nedves levegőről kell gondoskodnunk; ugyszintén minden rothadó és korhadásnak indult növényi alkatrészekről az ágyat tisztán kell tartanunk.

Midőn a dugványok gyökereket vertek, az ablakok éjjelenként eltávolítandók, hogy így a gyenge növények a levegőhöz szokjanak. Ezután vagy apró cserepekbe, vagy jól elkészített erőteljes, táplálékban dús ágyásokba a szabadba ültetjük ki azokat s megeredésükig nappal gondosan beárnyékoljuk.

Egy másik módja a dugványozásnak abban áll, hogy június—júliusban, a kiérett, megfásult hajtásokat 3—4 szemre összevagdadjuk, de leveleiket meghagyjuk, minthogy ezek a gyökérképződést, — lévén a levél a növények tüdeje, — elősegítik. Most ezeket jól kimosott folyami homokba, valamely langymeleg ágyba dugdossuk el s a napnak kitéve gyakran meglocsoljuk úgy, hogy a levelek soha meg ne száradjanak; e locsolás

meleg napos időben gyakran, a szükséghez képest negyedóránként is ismétlendő. Az első két hétben a dugványokat nem szelöltetjük, de a forró nap heve ellen árnyékolás által megóvjuk, nehogy a levelek megpörkölődjenek.

Ilyen kezelés mellett a dugványok 3—4 legkésőbbben 5 hét elteltével meggyökereznek s ekkor lassacskán a levegőhöz szoktatva, néhány hét multával apró cserepekbe, vagy előkészített ágyásokba ültethetők.

A dugványozásnak ezen módja szerint még remontáns rózsák is szaporíthatók és rövidebb idő alatt nyerünk bokros rózsákat mintsem a gyökérnemesítés által. Ezeknek a dugványbokroknak azon előnyük is van, hvgy az edénybeli tenyésztésre is különösen alkalmasak, sőt még ugyanabban az évben őszkor virágzanak is, ha gondosan ápoljuk és néhányszor folyós trágyával megöntözzük.

Scipion Cochet.

Remont. — E. Verdier.

Színes műmelléklettel.

Ismét egy piros remontáns rózsza, mult évben E. Verdier által a Journal des Roses kiadó-tulajdonosának nevére kereszttelve s a kereskedésbe bocsátva. E szép ujdonság bokrának a növése erős; hatalmas egyenes hajtásai számos egyenes, egyenlőtlen hosszú barnapiros tüskével fegyverzetek. Lombozata 3—6 leveles; a terjedelmes, petealakulag kerekített, jól kifejlődött sötétzöld levelek, széleiken rendetlenül, mélyen fűrészeltek. Virágja nagy, telt és jól alkotott, legragyogóbb amarant-biborpiros, bőségesen bársonyosan árnyékolt és skarlátpirossal élénkített; — virágzata dús, 2—6 virágból álló ernyőbugában. E leíráshoz e helyen még hozzátehető, hogy pompásan illatozik s hogy a forró nyár időszakában, daczára az égető napsugarak hatásának, szép zöld lombozata nem szenvedett változást miként szomszédságában levő többi társainál. Hogy ez ujdonság, mint kiváló kerti

rózsa, szintén nagy elterjedésnek fog örven-
deni, arról a tenyésztő: E. Verdier hirneve
elégé kezeskedik.

F.

Kérdés:

Hogyan lehetne a rózsáknál szakkép-
zettség hiánya folytán hibásan végzett tavaszi

metszésből származó azon bajon alaposan és
a célnak megfelelőleg segíteni, hogy, miután
a magastörzsű és bokorrózsák koronái tul-
ságosan hosszúra hagyattak, az első virág-
zat csekély és fejletlen?

M. K.

A gyakorlat emberei sziveskedjenek e fontos kér-
déshez minél terjedelmesebben hozzászólni. (Szerk.)

Birálatok.

Rosa moschata Herrm., var. grandiflora,

Bernaix 1887.

Ez, a rózsakertészetben nagy szerepre
hivatott válfaj még eddig úgy a tenyésztő,
mint az eladók részéről egészen tévesen osz-
tatott a polyantha-csoportba. Összes jellegei
a mellett tanuskodnak, hogy itt a pézsmar-
rózsa: *R. moschata* egyik oly válfajá-
val van dolgunk, melynél a bibeszár képző-
dése némi, a faj meghatározására lényegesebb
befolyással nem bíró eltérést mutat, mit a
világhírű brüsszeli rhodologus: Crépin tanár,
a soc. r. de bot. de Belg. 1889-ik évi szept-
ber 9-iki jelentésének XXVII-ik füzetében
(117 lap) terjedelmesen ki is fejt. E tudós
tanár már előbb is megállapította, hogy e
válfaj tenyésztője *Bernaix*, csalódott azon
magvak megjelölésében, melyekből e rózsát
nyerte. (*Journal des Roses*, 1889, 4-ik sz.,
55-ik lap.) Ily terjedelmes szakszerű vizsgá-
latok alapján e rózsát a fönnyelzett növény-
tani elnevezés illeti meg. — Virága közép-
nagy, rendszerint 5 cm. átmérővel, egészen
egyszerű öt széles virágszirommal, melyek
kiszélesedett csúcsaikon gyengén öblösek;
színe fehér, a közepén némi fakósárgába játszó,
sajátságos illata a szegfűre emlékeztet. Por-
dák számosak, fejlettek, száraik sugarasan ter-
ülnek kifelé, a rövid-kúp alakú korong alsó
szélétől kiindulva, a bibeszárnál jóval hosz-
szabbak; a porhon sárga, hosszasan kétka-
rélyos, mindegyik karély a szélén barázdás,
mely barázda felrepedve bőven árasztja a
nagyítóüveg alatt buzaszem alakú narancssárga
himsejteket. Bibék gyér számuak, jól fejlet-
tek, szőrös rövidebb karminpiros száraik a

szűk kehelycsőből egy összefüggő, de össze
nem nőtt rövid oszlopkötegekben nyulnak fel,
néha azonban ez oszlopocskák csak igen rövid,
mely esetben a nyelvek a kehelycső alsó nyi-
lásán alul sokszorososan összecsavarodottak,
tálcáik fölülete rögös, karélyos gyenge he-
gedési középvonallal. A kehelycső hosszú,
igen szűk s belső falazata a bibenyelvek le-
folyásának megfelelőleg mélyen hosszán ro-
vátolt. Az öt kevésbé fejlett kehelyszirmok
közül a három külső széle többé kevésbé
sallangos, a két belső épszerű; belül fehéren
nemezesek, kívül fénytelenek, elszórtan szőr-
mirigyesek, csúcsaik tájkán gyengén ormol-
tak. Maghon igen fejlett, hosszas kehelyalaku,
a csúcs felé lassan megvékonyuló, napolda-
lán néha barnított, gyengén hamvas, külön-
ben kopasz, számos apró fehér hámalatti mi-
rigygyel. Virágszár félhosszu vagy rövid, fi-
nom fehér szőrrel, itt-ott néhány szőrmirigy-
gyel borított. Murvák keskenyek, megnyül-
tak, hártásak, széleiken mirigyesen pillázot-
tak. Levélnyel jól megnyúlt, karcsu szívós;
csaknem hengeres, egész fölületén gyapjas,
föül keskeny sekély barázdával, alul 6—12
rövid kampós, karminpiros tuskével fegyver-
zett, itt-ott, különösen a barázda szélein gyé-
ren álló karminpiros fejlett szőrmirigygyel.
Melléklevelek keskenyek, hártásak, szélei-
ken pillásan szőrmirigyesek, itt-ott szőrösen
gyapjasak, hosszú hegyes csúcsban végződ-
nek, *nincsenek behasogatva*. A fényes-zöld
szép lombzat a virágzó hajtásokon rende-
sen 7 keskeny hegyes, szélén egyszer, de
távolállóan fűrészelt levélből áll; néha a le-
velek szélén serték és szőrök is foglalnak

helyet, melyek azonban később könnyen lekopnak. Virágzat rendkívül dús és korai, egész 30 virágig egy bokrétaban, meg nem ujuló. Későn érő gyümölcse csak kissé pirosodik meg s legfőleg 1—2 darab, aránylag nagy érett magvat foglal magában. A bokor növése szerfelett erős és gyorsan fejlődő, sudarasan kúszó; meddő hajtásai az elmúlt nyáron 5 m. hosszúságot értek el, pedig a tő csupán caninába szemzett két éves példány volt; napoldalán barnított sima zöld hajtásai fölül gyéribben, alul sűrűbben álló, erős hegyes kampós tüskékkel fegyverzetek. — Teljesen télálló, nyesése pedig csupán a ritkításra szorítkozzék, ágai legcélszerűbben falakra vezettessenek, hol azokat faszeghez erősítsük. Nem diszrózsa, bár gyönyörű állandó lombozata a falak ékesítésére különösen alkalmas, hanem számtalan rózsakertész állítása szerint ugy alacsony, mint magastörzsű alanyul használva, a rá nemesített rózsák korán és dúsabban virítanak, miután pedig igen hamar fejlődik s szép egyenes hajtásokat hoz, különösen magastörzsű alanyok termesztésére alkalmas, annál is inkább, miután az eddigi tapasztalás szerint nem hajt gyökérsarjakat. Magról és dugványokról egyaránt szaporítható, de különösen mint dugványtő rendkívül hamar fejlődik. Néhány rózsakertész állítása szerint a magvából tenyésztett tői nem bírnak a törzsválfa jellegével. Mult évben Wesselhöft langensalzi rózsakertésznél 50 drb. egy éves magonczt rendeltük meg; a küldemény jó későn, ugy április végén érkezett meg, gondos elültetés és ápolás mellett azonban a nyomorult karógyökeres magonczocekból 18 darabot megmentettünk. Már a mult nyáron észrevettük, hogy e magoncok növéseikben teljesen elütnek ama törzsválfaajtól, melyet *G e b r ü d e r K e t t e n* luxemburgi rózsaczégtől kaptunk s mely válfaj a növényteni leírásnak is tökéletesen megfelel, tehát *B e r n a i x* eredeti példányától származik. Ez a 18 drb. Wesselhöft-féle magonc takaró nélkül telett át s az idej tavaszon is teljesen nyesetlenül hagyatott; növése jelenleg vala-

mennyinek igen erős, de az eredeti válfaj növésetől lényegesen eltér; nagyrésztben heverő jellegénél fogva egészen a *R. a r v e n s i s* növéseire emlékeztet; három példányánál egyetlen legerősebb hajtását meghagyva s kis karóhoz erősítve csakhamar észrevettük, hogy a kötelék fölötti rész továbbfejlődésében nem fölfelé törekszik, hanem lekonyulva heverő növése hajlik. Most még csak az lesz eldöntendő, hogy e magoncok valóban a *v. grandiflora* magvaiból nyeretek-e? Erre nézve kísérleti telepünkön jelenleg a Ketten-féle törzsválfaajtól itt helyben nyert 6 drb. magonczt ápolunk, hogy az ellenőrző kísérletek után határozott eredményre juthassunk. E fontos kérdés eldöntéséig tehát legcélszerűbb lesz e rózsát csak dugványozás által szaporítani, vagy pedig anyatónek szánva, canina-magoncok gyökényakába szemezni, mely utóbbi célra előfizetőinknek díjtalanul küldünk szemeket az eredeti válfajról.

Le Vésuve.

Bengálhybrida. — Laffay, 1844.

Rózsaszínű, a virágszirmok szegélye ezüstös, hátsó lapján, különösen a legkülsőbb szirmoknál karmin-rózsaszínű. Középnagy, telt, igen szépen szabályosan alkotott, eleintén centifolia-alakkal, később lapos csészetalaku, hátrahajlott szirmokkal, szép egyenes tartásu, de csaknem teljesen illattalan. Porodái számosak, jól fejlődöttek, hosszú porodanyéllal. Bibenyelek szintén számosak, karminpirosak, világos patkóalaku tálcákkal s rendszeren rövid zilált pamatba vannak összecsavarodva. Kehelyszirmok jól fejlettek, a 3 külsőnél a szélek néhány fognyujtvánnyal sallangozotak, e sallangok azonban néha hiányoznak; csúcsaik jól megnyúltak, de ritkán vannak kiszélesedve; a 2 belső rövid hegyes csúcban végződik, épszélű; kívülről homályosak, érdeseek, széleiken néhány szörmirigygyel borítva; belül rozdsaszínű nemezzel bélelték. Maghon gyengén fejlett, csaknem tölcseralaku, szürkésen deres, egészen kopasz. Virágkocsány mérsékelt hosszúságú, szilárd és

merev, egyenes, csupán néhány sertécskével és szőrmirigygyel ellátott, alapjában keskeny, néha hiányzó murvával. Levélnyel megrövidült, alul néhány kampóalakulag meggörbült világos-piros tüskével fegyverzett, fölül szélesen barázdás, néhány szőrmirigygyel a barázda mentén. Melléklevelek az alapon igen keskenyek, előfelé némileg kiszélesülők, hosszú fülesúcsokban előrenyúlók, széleiken mirigyos rojtokkal és szőrökkel pilláztak. A mérsékelt sűrűségű lombzat 3—5-leveles, a levelek kissé kékesen deresek, mely derezet azonban hamar lekopik; alakjuk rövid petéded, röviden hegyezett, széleiken mélyen és hegyesen, közönségesen egyszer fűrészeltek. A bokor növése meglehetősen erős, de nem igen hosszú, sudaras; sima zöld hajtásai ritkán álló, alul nagy, háromszegletes, fölül kisebb, világos karminbarna tüskékkel vannak fegyverezve. Virágzata rendszeren egyesével álló, igen gazdag s korán megjelenő, azonban csak renyhén megújuló. Mint egyike a legrégebbi Bengálhybridáknak, már csak kevés kertésznél találjuk művelés alatt. Dugványtői edényben mivelve a korai hajtáshoz használatnak. Mint különleges csoportrözsza, dugványokról szaporítottatik s tavasszal, vagy még helyesebben ősszel, valamivel rövidebbre nyelve, téli könnyű takaróval láttatik el. Mint a csokorkötéshez kiválólag alkalmas faj, tömeges tenyésztésre is nagyon ajánlatos s így művelve még hiányos ápolás mellett is szépen diszlik.

Mad. Olympe Tereščenko.*)

Remont. — L'évêque, 1882.

Világos rózsaszínű, belül némi testszínű elárasztott. Középnagy, de néha nagy is, jól telt s igen szépen, szabályosan alkotott, némileg gömbidomu, igen szép egyenes tartású, kellemesen illatozó. Porodaszervek csak középszámmal képviselve, meglehetősen fejlettek, sokkal rövidebbek a halvány, csaknem mindig rendetlenül öszszecsavarodott

fehérhajas össze nem tapadt bibék által képezett bibeszárnál, mely csak gyérszámú bibékből van összetéve. Kehelyszirmok jól kifejlődve, a három külsőnél a szélek néhány fogas függelékkal, csúcsaik néha jól megnyúltak és kiszélesedettek; a két belső ép-szerű, mindenkor rövidebb és szélesebb, rövid hegyes csúcsba kihúzódva; külső lapjuk fénytelen, világoszöld, nem barnított, több apró szőrmirigygyel ellátott, itt ott bordázott, a csúcsok tájékán röviden ormolt, belső lapjuk fehér nemezzel bélelt. Maghon kicsiny, szép kehelyalaku, fényes-zöld, apró fehér hámalatti mirigyektől pontozott, egészen kopasz. Virágkocsány kissé megrövidült, szilárd és merev, többnyire átellenesen álló hosszú, kissé kiszélesülő murvákkal. Levélnyel mérsékelt hosszáságú, alul csupán néhány gyenge, világos színű tüskével fegyverzett, felül igen gyengén barázdás, egész fölületén finom odasimuló gyapjuval borított, több apró szőrmirigygyel beszórva. Melléklevelek hártásak, a hajtások vége felé szélesebbek, alantabb csaknem vonalások, hosszú széles csúcsokba kihúzódva, széleiken gyenge, távolálló szőrmirigyekkel pilláztak. A sűrű lombzat 5-leveles, világoszöld, a rövid tojásdad levelek széleiken rendszeren egyfogan fűrészeltek. A bokor növése erős, sudaras, sima, néha beporzott hajtásai csupán néhány egyenes, váltakozó állású halvány tüskével fegyverezettek. Virágzata eléggé dús, 3—6 virággal egy ernyőbugában, néha jól megújuló. — Mint kitűnő szabadföldi rózsza, rendszeren félmagasan nemesítették; csoportképzésre szintén alkalmasnak mutatkozik, azonban az a rosz tulajdonsága van, hogy lombzata még a legpontosabb ellenőrzés dacára is mohón támadtatik meg a hernyók által. Nyese máris őszkor, félrövidre vétessék, téli pedig beéri a könnyű takaróval is, sőt védettebb helyen takaró nélkül is áttelel, mint pl. kísérleti telepünkön, hol még soha takarva nem lett. Állítólag a *Louise Odier* sportja s szép tiszta színe, valamint kellemes illata folytán a jobb fajok közé tartozik.

*) Helyes szláv írásmód.

Általános kertészet.

Kiállítási hírek. Az »Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület« ezidei tavaszi virágkiállítása, április 26-tól május 2-ig tartatott meg a városligeti nagy iparcarnokban Budapesten s összesen 12382 személy által kerestetett fel. Rózsakertészeti szempontból ez a kiállítás annyiban volt érdekes, amennyiben a kiállított rózsák közt egy, Balogh János ujszegedi műkertész által magról nevelt új theahybrida is szerepelt. E rózsza állítólag a Camoëns-nál szebb s bimbói 6 cmt. hosszúságot érnek el. Közlebbi adatok ez új rózsáról még nem jutottak tudomásunkra.

A »k. k. Landwirtschafts-Gesellschaft« Ó Felsége I. Ferencz József császár-király védnöksége alatt Bécsben, f. év május 15-től október 15-ig terjedő általános mező- és erdőgazdasági kiállítást nyitott meg, melyben hazánkból is többen vesznek részt. E kiállítás alatt júniusban időszakos, tisztán csak rózsákat és virágkötéseket illető, 8 napig tartó kiállítás is fog rendeztetni. A második, szeptemberben alakítandó, szintén 8 napos időszakos kiállítás alkalmával mindennemű élő növények, a virágkötés ipartermékei s az általános kertészeti ipar körébe tartozó tárgyak lesznek közszemlére kitéve.

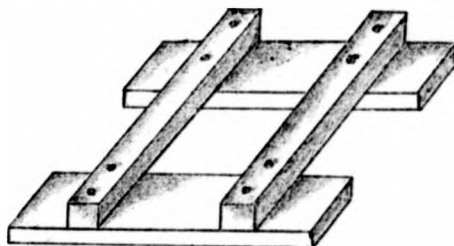
Az aradi és temesvári kereskedelmi és iparkamarák területére kiterjedőleg, f. év augusztus 1-től október 15-ig tartó: »Alföldi és délmagyarországi általános kiállítás« rendeztetik Aradon, mely tervbe még több kongresszus és ünnepély, nevezetesen a 13 aradi vértanu emlékszobrának leleplezése is fel van véve. Ez a kiállítás még időszakos állat-, gyümölcs-, szőlő- és virágkiállításokkal is össze lesz kötve s a méhészek is e kiállítás kapcsán tartják meg összejövetelüket. A terjedelmes élénk előmunkálatokból ítélve, e kiállításnak szép sikert lehet már előre is jósolni.

Egy új egyesület. — A bajorországi flora tökéletes kikutatására Dr. J. E. Weiss müncheni egyetemi magántanár: »Bayerische Botanische Gesellschaft zur Erforschung der

heimischen Flora« czimmel egy új egyesület megalakulásán fáradozik. A bajor tudósvilág életrevalóságát ismerve, nem is lehet kétkedni e nemeszcélú egyesület létrejöttében s csakis sok szerencsét kívánhatunk e szép törekvéshez.

Szállítási kedvezmények. — A magyar kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a magyar államvasutak vonalain ezentúl az erdei facsemeték, eperfák, vadonczok, élő gyümölcsfák, oltványok, szőlővesszők és komlódugványok, a közönséges teherárak díjtétele mellett mint gyorsárak szállittassanak. A miniszter ezen rendelete kertészskörökben minden esetre nagy öröme fog szolgálni.

Czélszerű hordótalp. — Mily gyakran boszankodik a kertész vizes hordójának ingadozó alapja miatt. — A hordó alá deszkák, téglák, fahasábok stb. helyeztetnek, melyek azonban helyzetükből csakhamar kimozdulnak, vagy esőzések alkalmával a hordó sulya

alatt a talajba nyomulnak s így a vizes hordó vagy egyéb vizeztartó, rendszeren »görcbén« áll. Ha egy ilyen hordó a földön áll, dongái csakhamar elrothadnak a folytonos nedvesség folytán. Két erős deszka s ezekre két erős lécz szegezve, egy elpusztíthatlan igen czélszerű hordótalpat képeznek. A mellékelt ábra elég tisztán tünteti elő e hordótalp összeállítását s minden további leírást fölöslegessé tesz.

Az éjjeli fagy beálltának előrejelzése. — Bár ez évre elkésve, a kertészre nézve nagy fontossággal bír annak tudása, hogy a bekövetkező éjjeli hőmérséklet mely pontra fog leszállni. Ez a kérdés a meteorologusok részéről már igen gyakran meg lett vitatva, mig nem annak megoldását a drezdai bota-

nikus tanár: Dr. Drude egy felolvasásban megismertette a közönséggel. Veszünk egy nedvességi hőmérőt, azaz egy 0y hőmérőt, melynek higanygolyója gaze-szövettel van beborítva s e takarónak alsó része vízbe mártva. E hőmérővel a fenyegetett éjjelt megelőző délutáni két óraker árnyékos helyen megmérjük a hőmérséklet fokát s a nyert számból $4\frac{1}{2}^{\circ}$ -ot számítunk le Celsiusi rendszer — s 4° -ot Reaumuri rendszer mellett, az eredmény pedig $1\frac{1}{2}$ foknyi megközelítéssel fogja a következő éj legalacsonyabb hőfokát adni.

Alvószemek védelme a hernyók ellen. — Mi sem támadatik meg tavaszkor a hernyók által mohóbban, mint az alvó szemzéseknek éppen felfakadó rügyei, úgy a rózsánál, mint a gyümölcsfánál. Az áttelelt petékből kibujt apró hernyócskák fölületes szemlélet mellett alig vehetők észre, hanem csak azt tapasztalhatjuk, hogy a nagy reményekre jogosított szerencsésen áttelelt alvó szemzések, semmi áron sem akarnak kihajtani. Éppen az idej, hernyókban tulságosan bővelkedő tavaszon tapasztalhatták többen is, hogy az alvó szemek szép rügyei a *Liparis dispar* szövőlepke hernyóitól felfalattak. Megtaláltuk ellenük a biztos óvószert: az alanyokat a szemzés tájékán tisztított gyapotnak vékony rétegével csavartuk körül úgy, hogy a nemes szem egyetlen kis ponton szabadon maradt. E percztől fogva még azok a szemek is szépen kihajtottak, melyek alapjukig ki voltak már rágva. A tisztított gyapot minden gyógyszerárban elég olcsón kapható, s miután a hernyók ily bolyhos gyapotrétegen képtelenek mászkálni, a befödött hely még akkor is biztosan megkimélve marad, ha maga a nemes szem szabadon áll s csak közvetlen környéke borítottatik be gyapottal.

Télálló babércseresnye. — Louis Späth rixdorf-berlini faiskolatulajdonos egy új, télálló babérbokrot: *Prunus laurocerasus Schipkaensis* elnevezéssel hoz a forgalomba. Ez a bokor a Balkánhegység északi lejtőjén, a történelmi nevezetességu Sipka-

szorostól nyugotra, 1500—1600 m. magasságban lett felfödözve s bár e vidéken a tél rendszeren oly zordon, hogy -20° R-ig is leszáll a hőmérséklet, ez a babérfaj ott takaratlanul áttelel. Ily télállóság mellett ezen új babérfajra nálunk is szép jövő vár.

„Gubens Ehre“ ajánlatos megyfaj. — Igen szép, korán érő megyfaj, mellyel megyfajaink választéka csakugyan gazdagabbá lön. Husa szilárd, zamatos, kellemes savankás izü. A gyümölcsök külseje s ize a »korai spanyol« megyfajra emlékeztet, csak hogy ennél sokkal korábban érik s gazdagon terem.

Uj őszibarack: „Clara Mayer.“ — Ezen nagyvirágu, fénylő rózsaszínü, telten viritó barackujdonság Trierben keletkezett. Gyümölcse tojásdad, 5—6 cm. hosszú, húsa zöldessárga, leves s a magtól könnyen elválik. Fája erőteljes növésü, igen dúsan termő s mint diszfa és gyümölcsstermő fa, egyaránt értékes. Gyümölcse kiváló zamatosságánál fogva különösen a befőzésre alkalmas.

Vörös répa: „Reine des noires.“ — Vilmorin Andrieux párizsi czég által legujabban forgalomba hozott ujdonság. A többi eddig ismeretes fajok közül sötét, csaknem fekete-vörös színü gyökere, ennek finom zamatos ize s leveleinek hatásos fényes feketespiros szine által válik ki. Tekintettel utóbbi tulajdonságára, ez a répa mint magánosan álló disznövény, parkok és kertek pázsitjának díszítésére is alkalmazható.

Aranysárga karóbab: „Perzsa sah.“ — Szintén a fennevezett párizsi kertészczég által behozott főzelékujdonság, melynél teljesen hiányzanak az ugynevezett szálkák, melyek néhány babfajnál a zöld hüvely élvezetét csak fiatalon engedik meg. Igen erős növekedésü faj, 2 m.-nél is magasabb növésel, mely mellett a hozzáadott karóra jól felcsavarodik. Sárga vékony hüvelyei megnyúltak, de tömötten húsosak s igen gyengédek, finom izüek, teljes kifejlődésükig élvezhetők. Érett magvai csaknem négyszegletesek, világos-sárgák, sötétebben czirmoltak.

Vanda Sanderiana. — Mindanao-ból, egy a philippini szigetektől déire fekvő szí-

getről, legelőször is Angolországba behozott s H. Reichenbach filius által *Esmeralda Sanderiana* néven leirt új orchidea. Igen finom virágújdonság, melynek színes ábráját a »Wiener Illustr. Garten-Zeitung« ezidei 4-ik száma hozta. Természetes otthonának megfelelőleg, legjobban tenyészik a nedves meleg-háznak valamely kissé árnyékos helyén. Legjobb áttört fenekű, jól alagozott edényekben,

vagy pedig kis kosárkában *Sphagnum* közé ágyazva tenyésztetni.

Ampelopsis Veitchi, foliis purpureis.

— H. Collyer által Tumbridge Wells-ben tenyésztett s a kereskedésbe bocsátott új vadvenyige. Piros levelei miatt mindenesetre figyelemre méltó vadszőlőfaj, miután ily lombozatu fonónövénynyel e fajban még eddig nem rendelkezünk.

Uj rózsafajok.

Közönségesen május hónapban záródik le az új-donságüzlet esztendeje, minthogy azonban a tenyésztők és kereskedők új-donságait az év különböző szakaszában, néha hónapokkal a tényleges piaczi megjelenés előtt szokták hirdetni, lehetetlen e tekintetben valamely egységes határidőt megállapítani. A következőben statisztikai kimutatását közöljük azon rózsajudonságoknak, melyeket lapunk múlt évfolyamában közöltünk s a sorozat folytatását jövő füzetünkben kezdjük meg. A III-ik évfolyamban következő új fajok irattak le:

Multiflora	5
Multiflora-hybrida	5
Bengál-hybrida	2
Thearóza	46
Thea-hybrida	11
Noisette-róza	5
Bourbon-róza	6

Bourbon-hybrida (?)	1
Remonlans-róza	39
Centifolia	1
Centifolia muscosa (moharóza)	1
R. gallica-hybrida (?)	1
Rugosa-hybrida	1

Összesen 124

Ezekre vonatkozólag a termelő országok következőképpen oszlanak meg:

Franciaország	94
Nagybritánia	12
Luxemburgh	10
Németország	5
Magyarország	2
Dánia	1
Összesen 6 ország, 124 rózsajudonsággal.	

Irodalmi szemle.

Congrès International d' Horticulture. — Az 1889-ben Párisban megtartott nemzetközi kertészeti kongresszus jelentése, e gyűlekezet titkárától, Ernst Bergmann urtól szerkesztőségünknek beküldve. A 71 oldalra terjedő művecske e gyűlekezet lefolyását egész terjedelmében tárgyalja. Megvitatott a következő 6 kérdés: 1. Lehet-e a müleges párosítás gyakorlati kivételnél az ezt megengedő fajok- és nemeknél már előre meghatározni azon jelleget, melykből az új növények osztályozhatóságára következtethetünk? 2. Szükséges-e csikos virágszirmok tenyésztéséhez előbb fehér virággal rendelkezünk? 3. Átvizsgálása a vasuti vállalatok azon díjtételeinek, melyek a növények szállítására vonatkoznak. 4. A berni phylloxera-egyezmény átvizsgálása. 5. A vegyszeti trágyaszerek s azok alkalmazása a kertészetben. 6. Módszerek a tenyésztett növények ellenségeinek kikapcsolására.

Rosennamen-Dolmetscher. — Az idegen hangzású rózsanevek helyes kiírásának és kiejtésének kézikönyve, több mint 2400, alfabetikus rendben felsorolt rózsanevvel. Irta R. T e p p e l m a n n Ratzeburghban, Schleswig-Holstein. — Bár e művecske németül van írva, miután többnyire műszaki kifejezéseket, nevezetesen neveket tartalmaz, magyarok által igen előnyösen használható. Ára 45 kr. s kiadóhivatalunknál is megrendelhető.

Rosenzucht. Kleiner Führer zum Gebrauche der Rosenfreunde, von Gebr. Ketten in Luxemburgh. Igen csinos kis könyvecske, mely a róza tulajdonságait, osztályozását és tenyésztését XXVI fejezetben röviden, de velősen s a mükedvelő igényeinek megfelelőleg tárgyalja. Megrendelhető a szerzőnél. Ára 1 frt.

Joseph Bernacchi.

Noisette. — Vve. Ducher, 1879.

